

Dečernik

Leto II. (IX.), šte. 253

Maribor, torek 6. novembra 1928

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prašanova ulica št. 4

Iz narodne skupščine

OSTRA BESEDNA KRITIKA S STRANI ZEMLJORADNIKOV. — DEMOKRATI ROKO V ROKI Z RADIKALI V FINANČNEM ODBORU. — JUTRIŠNJI DNEVNI RED SEJE: UGOTAVLJANJE DNEVNEGA REDA NASLEDNJE SEJE!

BEOGRAD, 6. novembra. Današnja seja narodne skupščine se je vršila popolnoma v stilu prejšnjega zasedanja. Seja je bila sicer sklicana za deseto uro, toda poslanci so se zbrali šele po enajstih, tako da je bila otvorjena šele malo pred poldnavnjo uro.

Pričetek seje je bil zelo viharen, ker so zemljoradniki kritikovali nedelavnost vlade in zahtevali od predsednika, da tudi proti poslancem večine izvaja posledice, kakršne je naperil proti poslancem opozicije. Posl. Novica Šaulić je naglašal, da je sramota dejstvo, da mora predsednik narodne skupščine skoro na vsaki seji izjavljati, da skupščina nima kaj delati, ker ni pripravljenega nikakega gradiva. To bi delalo na zunaj vtis, kot da imamo pri nas že vse v redu in da nimamo nobenih potreb več! V resnici pa ne zadovoljstvo med narodom narašča in bo kmalu prikipelo do vrhunca, če bo vlada nadaljevala svojo dosedanje politiko.

Med dolgotrajnim prerekanjem je končno vladna večina odobrila zapisnik, nakar so sledila razna poročila. Vlada je predložila med drugim narodni skupščini v ratifikacijo dopolnilno trgovinsko pogodbo z Avstrijo, več konvencij z Madžarsko ter zakon o posojilu monopolne uprave. Skupščina je vsem predlogom priznala nujnost in so bili koncem seje izvoljeni tozadevni odseki.

Po prehodu na dnevni red je bil izvoljen najprej finančni odbor po že prejšnjem sporazumu med vladnimi strankami. Seja narodne skupščine je bila zaključena ob 12. uri in napovedana prihodnja za jutri z dnevnim redom: ugotovitev dnevnega reda prihodnje seje (!). Takoj po seji skupščine so se konstituirali izvoljeni odbori in je bil izvoljen v finančnem odboru za predsednika bivši finančni minister dr. Milan Stojadinović, za podpredsednika pa demokrat Šečerov.

Drznost amputaškega zastavonoše

GLASNIK SRBIJSKIH AMPUTAŠE V NEDELJKOVIĆ BLEBEČE O »NENASITNIH PREČANSKIH ŽRELIH«. — TO POT JE POLICIJA LE ZAPLENILA »VREME«.

BEOGRAD, 6. nov. Generalni direktor poštne hranilnice dr. Milorad Nedeljković, ki je s svojim znanim člankom vzbudil vsestransko pozornost, je napisal v današnji prvi izdaji »Vremena« nov članek v sličnem tonu. Tudi tu zagovarja Nedeljković odcepitev Srbije in navaja, da bi se godilo Srbiji kot v nebesih, če ji ne bi bilo treba neprestano polniti nenasičnih prečanskih žrel. Vsebina celega članka je takšna, da je celo beogradska policija zaplenila prvo izdajo »Vremena« radi širjenja plemenske mržnje. Nobenega dvoma pa ni, da ima

glasnik srbijanske amputaške akcije dr. Nedeljković močno zaslonbo merodajnih krogov, da si upa še sedaj v javnost s takimi veleizdajniškimi trditvami in zahtevami, ko je že njegov prvi članek doživel vsestransko obsodbo. Da se Nedeljkoviću res ni ničesar bati, priča tudi izjava njegovega resornega ministra Kujundžića, ki naglašava v današnjem »Vremenu«, da članek Nedeljkovića ni nič kaj posebnega ni da je le kaplja vode v morju izjav raznih poklicanih in nepoklicanih faktorjev, ki skušajo ugoditi instinktom mas.

U Rumuniji čakajo Titulescu

BUKAREŠTA, 6. novembra. Po večeršnjih posvetovanjih pri regentskem svetu je nastal danes v razpletu vladne krize velik zastoj. Vsi šefi strank so sedaj podali svoja mišljenja. Narodna kmetijska stranka vztraja slejkoprej na takojšnjem razpustu sedanjega parlamenta in čimprejšnjem razpisu svobodnih volitev. Dočim zahtevajo liberalci in ostale vladne skupine, naj reši parlament najprej vraščanje posojila. Kriza bo rešena najbrž šele koncem tedna. Do prihoda Titulescu, ki je že sinoči odpotoval iz Londona, ni računati z nikakimi važnejšimi dogodki. V Bukarešti in okolici, zlasti pa na Sedmograškem se je včeraj in danes vršilo nešteto zborovanj, na katerih se narod spontano izraža za sestavo homogene vlade narodne kmetijske stranke. Povsod vlada veliko zadoščenje, da je morala odstopiti hegemonistična liberalna vlada.

Spominjalte se CMD

Tragična smrt dveh znanih ameriških letalcev

NEWYORK, 6. nov. Znana ameriška letalca, stotnik Collyer in pilot Harry Tucker sta se v bližini Prescottta smrtno ponesrečila. Znameniti aeroplan »Yankee Doodle«, s katerim sta letalca ravno pred enim tednom poletela preko Zedinjenih držav od vzhoda proti zapadu ter dosegla rekord, se je v gosti megli med močnim deževnim viharjem zaletel v pečine gorovja Canyona in se popolnoma razbil. Trupli obeh letalcev so našli pod razvalinami letala popolnoma razsajeni. Collyer in Tucker sta se dvignila v zrak v Los Angelesu in sta hotela doseči na progi Los Angeles—Newyork nov hitrostni rekord. Collyer, ki je bil sploh eden najboljših ameriških letalcev, je napravil meseca junija tudi polet okrog sveta. Absolviral ga je v 25 dneh in postavil rekord.

Delovanje oblastnih oddelkov

OSNUTEK NOVEGA PRORAČUNA MARIBORSKE OBLASTI.

Na včerajšnji popoldanski seji mariborske oblastne skupščine je podal predsednik dr. Leskovar daljši pregled razvoja in delovanja oblastnega odbora. Ustanovljen je bil s 700.000 Din vladnega posojila in uradovati se je začelo v treh sobah, katere je dalo na razpolago veliko županstvo. Prvi proračun ni bil odobren in šele z drugim proračunom, ki je vseboval tudi 10 milijonsko posojilo, je prišlo vse v tek. Glavno skrb je odbor posvetil zdravstvenim zavodom in cestam.

Gradbeni oddelak

Je že od začetka najvažnejši. Pri zmagovanju velikega dela mu dobro pomagata oba oblastna kamnoloma pri Rogaški Slatini in pri Gornji Bistrici. Opremljena s stroji producirata dnevno po 40 kubičnih metrov gramoza. Do 1. januarja 1929 bo prevzela oblast večino cest v svojo upravo in v skrb za dobro cestno osnovo se prireajo tečaji za cestne nadzor-nike. Službeno razmerje cestarjev pa ureja posebna uredba. Iščejo se sredstva za razne regulacijske načrte, od ministrstva za kmetijstvo in vode se pa terjata vsota 500.000 Din za vodovode.

Oblastna finančna uprava

se je ustanovila 1. marca 1927 s 700.000 Din predujma od države. Leta 1927 je znašal ves blagajniški promet 22 milijonov, leto pozneje pa že 45 milijonov.

Zdravstveni oddelak.

Delovanje tega važnega oddelka je osredotočeno na sanaciji zdravstvenih ustanov, ki so se po večini že rešile svojih starih dolgov, ter že izhajajo s proračunskimi postavkami. Letos se že organizira zdravstvena služba po deželi. Frekvenca bolnic je zadnji čas velika. Dnevno je v bolnišnicah in hiraničah od 1290 do 1400 oseb. Oblast je razdeljena na 74 zdravstvenih okrožij in se mesta redno zasedajo. Vsako okrožje dobi 1—2 babici.

Občinski oddelak.

Oblastni odbor izvršuje nadzorstvo nad okrajnimi zastopi in so občine od 1. julija 1927 pod njegovim nadzorstvom. Nadzorovanje funkcionira v redu in z dobrimi uspehi se vršijo županski tečaji.

Izseljeniški urad

je tudi za mariborsko oblast v Ljubljani. Iz mariborske oblasti je okrog 9000 izseljencev.

Oddelak za šolstvo in prosveto

vrši po finančni možnosti svojo nalogo. V zadnjem času daje podpore za preurejevanje starih šolskih prostorov.

Socialna politika.

Največja pozornost se posveča mladim skemu skrbstvu, ki je bilo poprej slabo in docela nezadostno. Od države je bil prevzet en sam mladinski zavod. Mladinsko skrbstvo urejuje posebna uredba.

Kmetijstvo

je bilo do 1. aprila 1928 v rokah države. Od tega časa do sedaj se je izvršilo že nad sto poskusov z novimi vrstami semenskega žita in z umetnimi gnojili. Velika važnost se polaga na vzorne kmetije in vneto se podpira živinoreja. Uspešno se uvaja čista perutninska pasma. Konjereja pri nas nazaduje. Mlekarstvo uspeva slabo, ker ni pravega tržišča in zadostnega smisla za združništvo. Namestili se bodo oblastni veterinarji in skrb se, da bo kmetom veterinarska pomoč poceni. Vršili so se z dobrimi uspehi

tečaji za viničarje, sadjarske pomočnike in za konzerviranje sadja. Gospodarski pouk se dobro razvija.

Za kmetstvo nadaljevalno šolstvo

se je letos 1. julija ustanovil poseben oddelak. Leta 1925. so bile prve štiri take šole, l. 1927/28. jih je že 16. Obveznega pouka ni mogla uvesti nobena od teh šol. Izkazalo se je tudi, da so 14letni dečki za take šole že premladi. Da se usposobijo učne moči za pouk na takih šolah, sta se vršila letos dva tečaja. Predvidenih je 35 nadaljevalnih šol za mladeniče — proračun bo dal na razpolago 213.000 Din — in 20 šol za dekleta s proračunsko postavko 194.000 Din.

Oblastna pisarna

se naglo širi. Do 31. decembra 1927 je imela 5875 spisov, od tedaj do sedaj jih pa ima že 17.807.

Ko je predsednik končal svoje poročilo, je vprašal posl. dr. Mühlhelsen po razlogih odpusta dr. Morocuttija iz oblastne zdravstvene službe. Predsednik je odvrnil, da se je odbor poslužil svoje pravice ter da ni umestno govoriti na javni seji o tej osebni zadevi.

O proračunskem osnutku

je poročal odbornik Kranjc. Predlog izkazuje 62.796.569 Din dohodkov in ravno toliko izdatkov. To je za 23.479.429 Din več od sedanjega proračuna. Državne dotacije tvorijo dobrih 17, inovina in zavodi 40, davki in takse 40, razno pa 3 odstotke od vseh dohodkov. Davščine se ravna po vzgledih drugih oblasti, zlasti ljubljanske. Na vsakega prebivalca oblasti pride od teh davščin 39.30 Din. Naglašal je, da je naraščanje proračuna naravna posledica razvoja oblastne samouprave.

Danes zborujejo klubi, v sredo in četrtek finančni in uredbodajni odsek, plemen se pa sestane v petek ob osmih.

Samomor na koroškem kolodvoru

Iz statistike samomorov od letos in lani se vidi, da je zlasti železničarjem življenje težko. Letos je bilo med samomorilci največ železničarjev. To so bili revni staroupokojeanci in pa reveži, ki so večkrat prešli samo plačilne listke — brez plače.

Tem obupancem se je danes ob pol enajstih pridružil sprevodnik Josip Rojko, oče četvero otrok. Vrgel se je pod koroški vlak pri železniškem prelazu nasproti gostilne Rechberger. Pred svojim obupnim činom je še popil nekaj vina ter pokadil cigareto. Vlak ga je popolnoma razmehal. Nesrečnega je spoznala neka železničarska soproga, ki je obvestila vodstvo koroškega kolodvora in orožništvo.

Sestala se je komisija, soproga nesrečnega moža se je onesvestila, truplo so prepeljali v mrtvašnico in tako je zaključena tragedija, koje neposredni vzroki še niso znani.

Za profesorico

na ženskem učiteljsku v Mariboru je imenovana Jožica Tomšič.

Pristopajte k stavbni zadrugi »Rblniška koča« kot zadrugi član! Delež 1/10 Dln 100, pristopnina Dln 20. Pojasnila daje zadruga »Rblniške koče« r. z. z. o. z. v Mariboru.

O novem viničarskem redu

V »Naših goricah« št. 9. čitamo, da je zredni občni zbor vinarske podružnice v Gornji Radgoni dne 11. avgusta kritično presojal uredbo o viničarskem redu, ki jo je sprejela oblastna skupščina mariborske oblasti dne 20. julija in je stopila v veljavo 1. novembra. Sprejet je bil protitest proti določbi o porazdelitvi gnoj. Pravzaprav je čudno, da se še ni izjavil dosedaj noben vinogradnik o novem viničarskem redu, vsaj v naprednih listih ne. Izgleda, da so vinogradniki večinoma vsi istega mnenja, namreč: »Na svojem posestvu, kjer sem za vse sam plačnik, hočem biti tudi sam gospodar, ter sprejemati take viničarje, ki sprejmejo moje pogoje in se pokoravajo mojim zapovedim in prepovedim...« Z eno besedo, veljala bo še zanaprej pogodba, ki jo bosta sprejela vinogradnik in viničar med seboj. Istotako je bilo pri starem štajerskem zakonu.

Toda vrnimo se k uredbi, ki pravi v točki a § 6, da hasnuje viničar gnoj pet mesecev t. j. od 1. decembra do 1. maja. Vinogradnik pa razpolaga z ostalim, torej kar viničari ostane. Viničar razpolaga z gnojem, ko je živina vedno v hlevu, ko je še največ stelje in še dovolj dobre krme, za vinograd pa je določen gnoj proti koncu zime, ko živina že žre koruzinje, slamo in dostikrat tudi rože in vrbe, kakor l. 1916, in še to pičlo, samo dvakrat na dan, ko so že vsi listnjaki večinoma prazni, in poleti, ko je živina več na paši, kakor v hlevu. Zakaj se reči v prvi vrsti pri vinogradih živina: ali za vinograd, ali za viničarja? Če se viničarju priznava (v uredbi) deputatne zemlje $\frac{1}{4}$ površine za oskrbovanje mu določenega vinograda, potem mu pripada po tem ključu tudi $\frac{1}{4}$ gnoj, recimo decembra, januarja in februarja, ker ga mora imeti spomladi na razpolago. Iz teh važnih razlogov se torej tudi drugi vinogradarji pridružujemo protestu gornje radgonske podružnice.

Dotakniti pa se moremo tudi še nekaterih drugih točk. Isti paragraf določa v točki b, da dobiva viničar deputatne zemlje $\frac{1}{4}$ tiste površine vinograda, ki jo oskrbuje. Natančno je določeno, kaj ima viničar dobiti, ako nima dovolj deputatne zemlje. Zakaj pa uredba istočasno ne določa, kaj more viničar storiti, ako dobi več zemlje, kakor mu je gre po uredbi?

Dalje pravi uredba v točki e istega paragrafa, da viničar »mora« dobiti 100 Din letne nagrade od vsakega orala, katerega je viničar »obdeloval«. Ta izraz ni pravilen, kajti le tisti viničar je vinograd »obdeloval«, ki ga je sam s svojimi ljudmi obrezal, okopal, poskrupil itd. Kakor hitro pa dobi tujo pomoč: težake ali »ketiše«, je vinograd k večjemu »oskrboval« (glej točko b), ne pa obdeloval. Podlaga za odmero te nagrade pa je zelo nepraktična, ker ne upošteva ujm: toče, slane, potezine in slabe letine v obče! Kako more dajati vinogradnik nagrade, ako mu, večkrat leto za letom, pobije toča, da dohodki nikakor ne krijejo stroškov ali pa, kakor se je zgodilo l.

1926, ko so zdrknile vsled neprestanega dežja cele vinogradniške parcele v doline, ali pa, kakor letos in lani, ko je pomrznilo tršje. Najboljša nagrada se nam zdi t. zv. Kellerrecht t. j.: ko se bo mošt ali vino prodalo, dobiš toliko in toliko nagrade ali od litra, ali hektolitra, ali polovnjaka — po dogovoru. Seveda nastane tu vprašanje: Kaj pa če vinogradnik nima kaj prodati, ali noče ali ne more prodati...

V točki g so imenovana kvalificirana in težja dela v vinogradu: rigoliranje, cepljenje, škropljenje in žvepljenje, pri katerih naj bi dobil viničar k običajni mezdi še 25% doklado. — Po našem mnenju ne spada ne v eno, ne v drugo kategorijo škropljenje — žvepljenje pa že celo ne — pač pa spadajo med kvalificirana dela izmerjenje ali izkolčanje in zasajanje novo zrigolanih parcel, kar razumejo dandanes le starejši viničarji, ki so opravljali ta dela pred 30. in več leti.

Hudo zmešnjavo bo povzročil privilegij, da ima gospodinja-viničarka opoldne še pol ure več odmora. Ni povsem jasno, ali je mišljena gospodinja viničarka, pri kateri se dela, torej domača viničarka, ali so to vse viničarke, ki recimo kopljejo pri enem in istem vinogradarju, pa imajo lastno gospodinjstvo. Če vzamemo, da je mišljena kot gospodinja-viničarka domača viničarka, kako pride ona do tega, ki ima najbližje do doma, da bi imela pol ure več odmora, dočim morajo sosedne viničarke-gospodinje, ki so po 5, 10 ali 15 minut oddaljene, biti o pravem času nazaj pri delu? — Ako so mišljene pod besedo gospodinja viničarke vse ženske, ki imajo lastno gospodinjstvo in se udeležujejo istočasno enega in istega dela: kaj bodo rekly samske viničarke in vsi moški, ki morajo za isti denar delati pol ure več? In vinogradar: kako bo uvrstil te delavke čez pol ure (v Prlekiji rečejo: v jan postaviti), ko so že drugi delavci z delom za pol ure naprej? —

Letni delovni čas je počel dosedaj v Slovenskih goricah s praznikom sv. Jožefa in je trajal poleti do šestih v jeseni in pozimi do mraka. Uredba pa je potisnila letni delovni čas za skoro 14 dni naprej, v škodo vinogradarjev, ki jim delo zaostaja.

Točka 10 pravi, da viničar jamči za škodo, ki so jo povzročili njegovi ljudje ali njegova živina. K tej točki zahtevamo striktno oblastno zapoved, da mora imeti vsi viničarji s 1. avgustom vso perutnino zaprto. Seveda spadajo sem tudi vsi posestniki, ki imajo med vinogradi svoja zemljišča.

V § 19. točka č, da se službeno razmerje lahko prekine iz krivde viničarja ako svoje delovne moči in gospodarjevo prežno živino brez dovoljenja gospodarja in kljub izrečni prepovedi uporablja pri drugih — manjka na vsak način še: gospodarjevo vinarsko-obrambno orodje kakor: škropilnice, žveplalniki in podobno.

nih davkoplačevalcev pa stopi v veljavo z novim letom 1929., dalje predpise in določbe o trgovanju z monopolnimi predmeti, osobito glede soli in petroleja. Iz druge vsebine navajamo: Pokojninsko zavarovanje nastavljenec, legitimacije trgovcev, industrijev, obrtnikov in njihovih potnikov, takse za pregled in žigosanje mer, pošne pristojbine, kolke, nekatere mere in vage, ki se dnevno rabijo v praktičnem življenju, računanje obresti, tabela za razredčenje alkohola, tabela, ki pokazuje, koliko stane električna razsvetljava. Odstavek »borzno razsodišče« v koledarju pojasnjuje, kdo se more posluževati tega razsodišča in kakšni so pogoji. Nadalje vsebuje koledar določbe o tlakovini in njene postavke. Tudi te mora poznati trgovec in obrtnik pri kalkuliranju cen.

V četrtek, dne 8. novembra

Orkan smeha — najboljši Svejk-film

„SVEJK“

v ruskem ujetništvu

Kino Union

Tel. 329

Mariborski in dnevni drobiž

Pesnik Otokar Kernstock umrl

V Voran-u na Štajerskem blizu gradišanske meje je včeraj umrl nemški pesnik in katoliški duhovnik Otokar Kernstock, mariborski rojak. Pokojni pesnik je dosegel visoko starost 81 let. Bil je dober reprezentant romantične pesniške šole. Njegove pesnitve iz predvojne dobe, ki zajemajo snov iz nemškega pravljničnega sveta, so krasne. Vojna psihoza ga je zavedla med propagandistične literature in tedaj je zapel tudi tisto znano, da mu je ljubše pogorišče kot pa »windisch Maribor«. Maribor pa živi ter bo pokojnega pesnika, svojega rojaka ohranil v častnem spominu v zavesi, da je bil mož žitev vojnega nemško-šovinističnega vala. Na pesnikovi rojstni hiši v Orožnovi ulici plapolala danes črna zastava.

Krajevna organizacija SDS za III. okraj vabi vse odbornike k nujni seji, ki se bo vršila danes ob 20. v posebni sobi gostilne g. Hönigmana v Melju. —

Razpis volitev v okrajne zastope in okrajne cestne odbore.

Veliki župan mariborske oblasti je v smislu zadevne uredbe mariborske oblasti skupščine dal gerentom okrajnih zastopov naročilo, da razpišejo volitve v okrajne zastope za 3. februarja 1929. Za isti dan so sreski poglavarji okrajev Murska Sobota, Dol. Lendava, Prelog, Čakovec in Prevalje razpisali volitve v okrajne cestne odbore. —

Smrtna kosa.

Včeraj je v 60. letu starosti preminul g. Ivan Koroša. Pogreb priljubljenega pokojnika se bo vršil jutri ob 16. iz Splošne bolnice na mestno pokopališče v Po-brežju. Lahka mu zemlja. —

Živinorejsko zborovanje za ptujski okraj

se bo vršilo v nedeljo dne 18. novembra ob 10. dop. v Ptuju v prostorih M. Brenčiča. Pozvani so vsi župani občin, župni načelniki in namestniki ter znani živinorejci, ker se bo sklepalo o razdelitvi pasme goveje živine in določitvi novih žup. Živinorejci, pridite na to velevažno zborovanje polnoštevilno!

Dravska mitnica v Ptuju,

ki je obstojala skoraj 100 let ter ovirala promet, se je po sklepu okrajnega zastopa Ptuja dne 31. oktobra slavnostno ukinila. Prebivalstvo je zelo zadovoljno, da se je ta ovira odstranila, ki je zlasti odvracala ljudi na desnem bregu od mesta Ptuja ter enostransko obremenjevala prebivalstvo na desnem bregu Drave. Sedaj je prevoz preko mosta prost in cesta Maribor—Ptuj—Ormož brez ovir. —

1600—1400.

Izredno požrtvovalno delo mariborskega rešilnega oddelka podnevi in ponoči izpolnjuje stolpce časopisja. Letos je doseglo število vseh njegovih intervencij do pretekle nedelje 1600 slučajev. Lani je bilo do 4. novembra nekaj nad 1400 intervencij in je torej zaznamovati letos rekordni prirastek 200 slučajev. —

Akcija za podporo revnih učencev, ki je bila prirejena na dan Vseh svetnikov o priliki obiskovanja grobov, žalibog ni imela onega uspeha, kakor bi ga bilo pričakovati vsled njenega človekoljubnega namena. Na mestnem pokopališču je 696 oseb darovalo 1032 Din, na poboškem pokopališču pa 1300 oseb 1516 Din, 1 Kč. in 2 šilinga. —

Svinjski sejem.

Na svinjski sejem, ki se je vršil dne 2. novembra v Mariboru, je bilo pripeljanih 336 svinj in 1 koza. Prodanih je bilo 171 svinj in so bile cene sledeče: 5—6 tednov stari prašiči 70—100 Din, 7—9 tednov stari 225—250 Din, 3—4 mesece 360—450, 5—7 mesecev 480—500, 8—10 mesecev 550—650, 1 leto stari 1000—1200 Din, 1 kg žive teže 10—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 16—18 Din. —

Nesreča pri delu.

Kolarski mojster Stefan Vrentuša je prišel pri delu z roko v stroj ter se močno obrezal. Rešilni oddelek ga je odpeljal v bolnišnico. —

Ivan Cankar v nemškem prevodu.

V Sloveniji bivaajoči nemški pisatelj g. Jirku, ki je doslej mojsterski prevela nekaj Cankarjevih novelet v »Magdeburgische Zeitung«, je uspešno pridobil ugledno dunajsko založništvo za izdajo izbranih novel Ivana Cankarja v nemščini. Založništvo pa zahteva, da se osigura vsaj prodaja prvih 400 izvodov, 200 jih je že, sedaj je na slovenski inteligenci ležeče, da omogoči prvo izdajo zbranih Cankarjevih del v nemščini. Zanimivo interesirajo naj se po možnosti čitalnice, knjižnice, šole, korporacije itd. Tozadevna prenumeracijska obvestila sprejema novinar Friderik Golob, Maribor, Jurčičeva ul. 4.

Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev

priredi v zvezi z Zvezo gostilničarskih zadrug za mariborsko oblast dne 7. t. m. ob 8. zjutraj v dvorani pri »Gambrinu« javno zborovanje vseh gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev proti novemu občutnemu obdavčenju gostilničarskega stanu s strani oblastne samouprave, kakor tudi proti ukinitvi finančnega okrajnega ravnateljstva v Mariboru. —

Nevaren upnik.

V Ivanjih je neki posestnik s kolom pretepel ter nevarno peškodoval 62letnega hlapca Pavla Šandorja iz Sv. Antona v Slov. goricah. Šandor je pri svojem napadalcu nekaj služil ter mu posodil večjo vsoto denarja. O vrnitvi posojila ni hotel posestnik ničesar slišati. Hlapec ga je večkrat terjal, a brez uspeha. Ko sta se sedaj zopet srečala, je posestnik izvil kol iz najbližjega plota ter začel udrihati po Šandorju kar so mu moči dale. Napadenega hlapca so morali odpeljati v bolnico. —

Žrtev Drave.

Na praznik Vseh svetnikov, ravno na dan mrtvih, so kmetje v Bukovcu pri Ptuju opazili v dravskih valovih žensko truplo. Ženska je morala biti par mesecev v vodi, stara je bila od 25 do 30 let, oblečena pa v modro obleko, svetle nogavice in nizke črne čevlje. Gotovo je žrtev kake nesreče ali pa samomora. — Poizvedbe so v teku. —

Prvi pogoj lepote:

čista, nežna in gladka polt, ki se doseže z uporabo 1491
VESNA KREME
Lekarna Praunsperger Zagreb, Starčevićev
tug št. 18.

Pretepaška kronika.

21 letni vojak Albert Herman, je prišel iz Skoplja na dopust. V neki gostilni v Smetanovi ulici so bile njegove bojovniške zmoglosti postavljene na preizkušnjo. Pri pretepu je odnesel precejšno ranog na glavi. Na telefonsko intervencijo policije je rešilni oddelek odpeljal Alberta Hermana v vojaško bolnico. — Andrej Pobiljšar, po poklicu krovec, je pa odnesel iz podobne situacije precejšno rano pod ustnicami. Rešilni oddelek mu je nudil prvo pomoč. —

Nezgoda pri delu.

Pri parnem kotlu se je zelo nevarno opeknel 23 letni pomožni delavec Franjo Vajdec iz Melja. Dobil je več opeklin. Rešilni oddelek je nudil ponesrečenemu prvo pomoč ter ga odpeljal v splošno bolnico. —

Najdeni predmeti.

Meseca oktobra so bile najdene in na policijo oddane naslednje stvari: mala denarnica z denarjem, denarnica z zastavljalnim listom, par moških očal, sivi moški jumper, črna torbica z 2 dinarjema, ženska ročna torbica z 1 rožnim vencem, 1 ogledalo in 1 mala škatljica, ponošen moški jopič, rumen moški prstan s 3 kamni, 7 ključev, ženski črni dežnik, sivi moški klobuk, 2 veliki gosi, črna denarnica s 120 Din, mal črn otroški čevljiček, cigaretna doza, zlat ovratni obesek, star črn moški dežnik, 30 dinarjev, črna ročna torbica z rožnim vencem in robcem, meter črnega platna, par moških naočnikov (ščipalnik), moški siv površnik, konjska siva plahta, mlad pes (Doberman), bel marogasti pes.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Torek, 6. novembra ob 20. uri »Robert in Marijana«, ab. A. Kuponi.
Sreda, 7. novembra. Zaprto.
Četrtek, 8. novembra ob 20. uri »Therese Raquin«, ab. C. Kuponi.

Mariborsko gledališče pripravlja zelo efektno Berstlovo moderno komedijo »Dover - Calais«, ki so jo lani ponovno igrali na zagrebškem odru in pa Kvapilovo lirčno dramo »Oblaki«, ki je pred leti sijajno uspela. Opereta študira eden največjih šlagerjev zadnjih let, Benatzkega »Adieu Miml«.

Trgovski koledar za l. 1929.

Akoravno je imel vsak od dosedanjih 14 letnikov trgovskega koledarja vsebino trajne vrednosti za trgovca in trgovskega nastavljenca pa tudi obrtnika in industrija, je vsebina Trgovskega koledarja za leto 1929. taka, da je porabna in potrebna prav vsakomur glede na stan in poklic. Koledar vsebuje zakon o neposrednih davkih, ki se glede obdačenja nastavljenecv že izvršuje, glede samostoj-

Pesnikov posmrtni rokopis

UHLAND JE SPISAL PESEM 58 LET PO SVOJI SMRTI. — SODNIJA NAJ ODLOČI, KDO JE LA STNIK ROKOPISA.

Pred neko berlinsko okrajno sodnijo teče sedaj proces, ki bo težko našel primere v drugih sodnijskih analih. Predmet procesa je rokopis pesnika Ludvika Uhlanda, ki je umrl v vsej svoji časti in slavi in tudi v vsej pristnosti leta 1862, spisal pa z izrazito svojo pisavo še neobjavljeno pesem »Vrnitev« junija leta — 1920.

Kako je to mogoče? — Prav lahko — med spiritisti. Pri spiritični seansi se je duh umrlega pesnika »materijaliziral« ter pisal svojo pesem »Vrnitev«. Od seanse do pravde, ki se sedaj vrši po dolgih letih, je vse potekalo tako-le:

Spiritistična seansa se je vršila zvečer od devetih do enajstih in prisotni so bili dva gospoda in tri dame. Ena od njih — Elza Arnheim — je bila medij. Spiritistična seja je bila »sklenjena v verigo« — to se pravi, da so vsi držali za roke ter ni bil niti za trenutek eden od njih toliko prost in neoviran, da bi lahko nekaj privlekel iz kakega skrivališča ter to potem podtaknil »duhovom«. Ker so bili razven medija sami skeptiki, se je poprej tudi vse dobro preglevalo. Danes pravijo vsi, da je bila vsaka prevara izključena, nemogoča.

Medij kmalo zaspi, roka mu toiče po mizi — končno pa naznani, da se je javil duh pesnika Uhlanda in da je pripravljen tudi manifestirati svojo navzočnost. Ob takih prilikah se izjave duhov sprejemajo navadno potom trkanja medijeve roke kakor potom mrzje-aparata. Tokrat je pa »duh« objavil, da se bo — pismeno izjavil.

Medij zapade zopet v spanje, naenkrat pa zakliče: »Evo ga, tam je Uhlاند!« — Vsi pogledajo v označeni kot in tam ni — nikogar. Medij pa pokojnega pesnika točno opiše, kakor je znan iz tolikih slik — ter še pristavi: »Sedaj piše! — Sedaj je gotov!« — Par hipov pozneje se je med rokama medija Elze Arnheim in pisatelja Eugena Georg znašel večkrat zganjen listič starega papirja.

List papirja so razgrnili ter našli na njem s svinčnikom napisano pesem treh kitic »Vrnitev«, s podpisom Uhlanda in spodaj z letnico 1920. Pi-

sava je imela vse Uhlandove značilne posebnosti, posebno pristen je bil pa podpis. Papir je bil star, že ves orumenel in očitno z naglico iztrgan iz kakega bloka ali iz kake knjige. Elza Arnheim — medij — ko se je zbudila — ni vedela, od katerega duha je prenašala pošto.

Star papir z Uhlandovo rokopisno pesnitvijo so imeli v rokah raznovrstni strokovnjaki in izvedenci. Vneto se je preiskovalo, če se le ni dogodila kaka sleparija. Ta preiskava je ostala brez vsakega rezultata. V sobo, v kateri se je vršila seansa, se ni mogel nihče vrniti in navzočih se tudi ni dalo osumničiti kake prevare. Ponovno se je pregledala tudi vsa pesnikova zapuščina, če ne manjka kje kakega lista v knjigah in blokih njegovih rokopisov. Tudi to raziskovanje je bilo brezuspešno. Strokovnjaki so pesem po slogu in pisavi spoznali za Uhlandovo, zanikali so pa z vso odločnostjo, da bi bil Uhlанд to pesem pisal in objavljaval v dobi svojega življenja.

Po vseh preiskavah in debatah je ostal skrivnostni rokopis v posesti medija — gospe Arnheim. Imeti ga je pa hotel tudi pisatelj Eugen Georg. Kdo ima pravico do rokopisa materijaliziranega duha pesnika Uhlanda? — O tem so se dolgo prepirali udeleženci seanse sami med seboj, sedaj je pa ta odločitev prepuščena sodišču. Pisatelj Georg je tožil gospo Arnheim za vrnitev rokopisa.

Sodišče je zaslišalo vse izvedence in priče, ki so se že nekdanj batile s to zadevo, in še več drugih. Tekom let so nastale sicer nekatere nejasnosti in različnosti glede spiritistične seje in njenega poteka, izvor rokopisa je pa še vedno skrivnosten kot je bil nekdanj. Sodnikom bo jako težko pripoznati lastninsko pravico do produkcije duha in v proces zapleteni bodo pri tožbenih stroških spoznali »pevčev« kletev. — Zakaj ni Uhlандov duh vsaj povedal, komu je namenil svojo pesem 58 let po smrti?!

Nemška težka industrija

DRŽAVA V DRŽAVI. — TEŽKA INDUSTRIJA V SLUŽBI REAKCIJE.

Pod Viliemom je bila v Nemčiji armada prava država v državi, med vojno in zlasti po vojni je pa zavzela tako mesto težka industrija. Stari Stinnes je bil nekak kralj v nemški republiki. Ko je nemška vlada s težkimi žrtvami uvedla novo valuto, so bili tudi velepodjetniki močno prizadeti. Stinnesov sin je smatral za samoočeno umevno, da se sam odškoduje z nedopustnimi manipulacijami z državnimi papirji. Njegova afera še vedno ni razčiščena.

Nova nemška valuta je pomenila težko operacijo, od katere pa ni bil nihče izvzet in tudi to je treba priznati, da je vlada vedno vodila dobro gospodarsko politiko. Tujemu kapitalu je nudila Nemčija zadnja leta sliko urejenega in brez vsake strasti usmerjenega državnega življenja. Radi tega so se tudi milijarde mark stekale v deželo. Nemška industrija je lahko svoje obrate racionalizirala, plačala svoje oblikovne obsesti ter zaslužila lepe dividende. V nemškem gospodarstvu je nastala mirna doba in so bili tudi zaslužki njej primerni. Velike zasluge pri tem ima ministrstvo dela, ki je najvišja instanca za reševanje vseh mejnih sporov. Ideal tega razsodišča je gospodarsko in socialno ravnotežje, socialno premirje, če že ne pravi socialni mir.

Nasprotniki tega razsodišča, tega premirja so največji nasprotniki nemške republike. Še hujši kot komunisti na levi so na desni epigoni Stinnesa, ki mislijo, da se mora za industrijo v Nemčiji posebej kuhati. Jekleni »kralji« Porenja so že ponovno bojevitvo razporeženi proti nemškemu gospodarstvu in proti skupnosti.

Sedaj so vzeli za pretvezo male doklade, ki bi jih morali plačati delavstvu po dogovoru z ministrstvom dela. Delavske strokovne organizacije so se še vedno zavnale po splošnem merilu, življenje

milionskega svojega članstva so uravnale po ključu statistike, veleindustrija pa zastopa vedno svoje izjemno stališče. — Ko se je razbil porenski odpor, je dobila industrija 650 milijonov zlatih mark odškodnine. V dobi največjega pomanjkanja denarja se je morala vzeti ta ogromna svota iz državne banke.

Pri svojem poslovanju se veleindustrija ne ozira na državo. Vse vrši po svoje. Po svoje se druži z inozemsko industrijo ter si išče tržišča. Domače tržišče ji je itak popolnoma izročeno in velepodjetja so brezobzirna do manjše produkcije.

Pri vseh teh predpravicah so pa veleindustrijski prvaki na strani nezadovoljne desničarske politike. Večje svote kot je vse to, kar je bilo že tolikokrat povod konfliktov s strokovnimi organizacijami in z državno upravo, daje veleindustrija v blaginje nacionalističnih in monarhističnih organizacij.

Nacionalisti imajo novo vodstvo. Hugenberg je radikalnejši od grofa Westar-pa in ta radikalizem je gotovo nahujskal veleindustrijo proti demokraciji in proti splošnim državnim in narodnim interesom.

V Parizu je umrl znameniti francoski kipar Albert Bartholome v visoki starosti 80 let. Svetoven sloves si je pridobil posebno po veličastnem »Spomeniku mrtvim«, ki ga je postavil na pariškem pokopališču. Francozi smatrajo pokojnika za največjega svojega kiparja za Rodinom. Na idejo za ta spomenik je prišel po smrti svoje žene, ki jo je silno ljubil. Žalost mu je dala idejo za splošen spomenik mrtvim.

Po pogovoru.

Vlomilec pri sebi: »Božami, kako nemirno spanje ima ta-le lišči gospodar! Ta mora imeti nemirno in slabo vest!

Velika tragedija v Zagrebu

V noči od sobote na nedeljo je bila neka neznatna hišica na Magacinski cesti v Zagrebu pozorišče strahovite drame, ki je zahtevala nič manj kot tri žrtve. Devetnajstletni Gjuro Švabek, zaposlen v tovarni sodavice je prišel pozno zvečer v stanovanje svoje ljubice 17letne Nade Ščukanec in njene prijateljice Katarine Cvek. Tamkaj so bile že pripravljene tri sko delice. Vsi trije so istočasno vili v nje koncentrirano kisovo kislino in potem strup izpili. Švabek si je zadal nato še dva močna vbodljaja z žepnim nožem v srce in se zgrudil potem na tla. Stokanje samomorilcev je vzbudilo takoj pozornost ostalih hišnih prebivalcev. Ko je prišla rešilna postaja, se ji je nudi strašen prizor. Švabek se je ves okrvavljen zviljal v strašnih mukah na tleh, poleg njega obe dekleti. Skodelice so bile prazne. Samomorilci so bili takoj odpeljani v bolnico, kjer pa sta Švabek in Katarina Cvek kmalu umrli, dočim se Nada Ščukanec še bori s smrtjo. Kakor se poroča, so izvršili vsi trije samomor sporazumno. Švabek je bil smrtno zaljubljen v Ščukančevu, vendar pa so za zakonsko zvezo obeh obstojale tako težke ovire, da na poroko sploh ni bilo misliti. Cvekova pa je pred kratkim zbežala od svoje mačehe in se nastanila pri svoji prijateljici Ščukančevi. Pridružila se je obema in sklenila, da gre tudi ona prostovoljno v smrt, ker je zanjo pomenilo življenje tako samo pomanjkanje in trpljenje. Dogodek je izzval po Zagrebu splošno senzacijo, obenem pa tudi sočutje z nesrečnimi žrtvami in to tembolj, ker pravi vzrok strahovite tragedije še vedno ni pojasnjen.

Fantastična karijera

Najzanimivejša osebnost, ki tekmuje za mesto podpredsednika Zedinjenih držav v sedanjih volitvah, je vsekakor senator Charles Churtis. Njegova karijera je celo za ameriške pojme pustolovska. Oče je bil angleškega pokolenja, mati pa je bila hčerka poglavarja nekega indijanskega plemena. Prva leta življenja je preživel mladi Churtis v indijanskih šotorih. Učil se je jahati in streljati. Ko je bil osem let star, je rešil pleme svoje matere, katero so napadla sosenska plemena. Priplazil se je do najbližje vojaške postaje, alarmiral posadko in jo dovedel v pomoč napadenemu plemenu. Ko je bil 14 let star, je prišel v šolo. Čez dan se je učil, ponoči pa je služil kot kočijaž. Po par letih je postal reporter pri nekem majhnem lokalnem listu. Toda novinarstvo mu ni ugajalo in se je zato preselil v odvetniško pisarno, kjer je delal zelo marljivo. Ko je bil nekoč njegov šef bolan, je imel na nekem procesu radi umora celo tako sijajen govor, da je bil obtoženec oproščen. S tem mu je bila karijera zasigurana. Prišel je v državno službo, kjer se je povzpел do državnega pravdnika. L. 1892. je bil potem v državi Kansas izvoljen v parlament v Washingtonu in končno tudi v senat. Na tem mestu je vse do sedaj, ko kandidira tudi že za mesto podpredsednika Zedinjenih držav.

Ponočni pogreb

Skozi drevored v londonskem kraljevem dvorcu je šla pred kratkim skrivnostna procesija. Devet krst v skrivnostni luči bakelj so nesli skozi temni drevored, ki je rezerviran samo za kraljevsko rodbino. Krste so odnesli v mavzolej Frogmore, ki je last angleške dinastije. Vsa stvar se je izvršila v največji tajnosti in je pogrebu prisostvovalo samo 12 oseb. Ker pa so se kmalu začele razširjati o skrivnostnem pogrebu najbujnejše vesti, je moral končno dvorni maršal pojasniti, kaj se je pravzaprav zgodilo. V kraljevski grobnici v kapeli sv. Jurija je namreč že premalo prostora in so zato krste nekaterih ožjih sorodnikov kraljevske družine morali prenesti v novi mavzolej, da so napravili v kapelici prostor za novejši smrtnike.

je od nekdanj bila znana po svoji hudobnosti.

Danes pa je cela hiša vesela, četudi se pere perilo, ker se rabi

Sova, motociklist, miš in smrt

Naravnost neverjetno je, kako se včasih slučaj igra z življenjem ljudi. Dogajajo se celo stvari, ki jih niti najbujnejša domišljija ne bi mogla spraviti v vzročno zvezo. Evo dva slučaja, o katerih poročajo londonski listi. Louis Linet se je peljal zvečer s svojim motorjem po londonskem predmestju pri Lutonu. Nenadoma je velika sova, očitno preplašena in razkačena po reflektorju motocikla, besno navallila na vozača, ga oključala s kljunom in opraskala s kremplji. Motociklist je ostal brez moči napram tej nočni ptici. Paziti je moral namreč, da ne izgubi ravnotežja. Sova ga je med tem napadala toliko časa, da se je zaletel v neko ograjo in padel na tla, kjer se je potem zaril z obrazom v pesek, da se je rešil nadležne ptice. Šele čez nekaj ur ga je našel potem neki avtomobilist čisto onemoglega in mu je nudi prvo pomoč.

Drugi slučaj pa je še bolj tragičen in se je pripetil v Sheffieldu. Neki občinski tovorni avto je vozil po ulicah, ko je nenadoma zaslišal vpitje žensk. Šofer je skočil takoj z voza in odšel pogledat, kaj je. V naglici pa ni dobro zavrl zavore na avtomobilu, ki se je pričel potem pomikati navzdol po strmini. Potoma sta prišla dva otroka pod avto in je eden od obeh obležal takoj mrtev, drugi pa je bil težko ranjen. Šele kasneje so ugotovili, da so ženske cvlile samo zato, ker je tekla neka miš čez cesto.

Devica Orleanska pred svojo karijero

V zgodovini se splošno uči, da je bila Devica Orleanska, Jeanne d'Arc, pred svojo junaško vojaško karijero pastirica. Francoski zgodovinar Jacques Leroi pa objavlja sedaj v neki pariški znanstveni reviji, da Devica Orleanska ne samo da ni bila nikdar pastirica, temveč da sploh nikdar ni bila za noben posel. Po njegovih raziskovanjih je celo sama pred sodniki priznala svojo popolno nesposobnost za vsak državljanski poklic. V listinah o procesu proti Jeanne d'Arc je sledeči odstavek, ki predstavlja zapisnik o njenem zaslišanju: »Na vprašanje, ali se je kedaj učila kakega poklica, je odgovorila sodniku, da jo je mati sicer učila šivanja, vendar pa ona nikdar ni šivala in da je bila ona v Rouenu edina ženska, ki ni ničesar znala in se tudi ni ničesar naučila. Tudi živine ni nikdar pasla«.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Prebivališče izobčencev

(Božva).

Nobeden se na čudi, da mora n. pr. za kosček slanin, ki stane približno 3 Din, delati pol meseca in še več. V samotnem zaporu pri lepjenju papirnatih vreč celo po dva meseca in še dalje, zakaj pri vsakih tisoč vreč zasluži najmanj 6, a največ 54 par. Najspretnější in najpridnejši naredi dnevno do 2500 vreč. Nobeden se ne čudi, pravim, zakaj vsak ve, da bo zjutraj, opoldne in zvečer kljub temu prejel svojo porcijo hrane, da mu ne bo nikdo odpovedal stanovanja pred potekom kazni, da mu bodo strgana oblačila zamenjali v skladišču z karpinami ali celo novmi, da mu zdravnik v slučaju bolezni zapiše na državne stroške zdravlilo, skratka: da bo kljub neznamitnemu njegovemu zaslužku poskrbljeno za njegovo dušo in telo, kar največ je mogoče v danih okoliščinah. V mnogih slučajih še boljše, kot v svobodi. Seveda, vse le v strogih mejah največje solidnosti, ki včasih meji že na pomanjkanje. V kaznilnici pač ne razvajajo nikogar in tudi v postrežbi ne pretiravajo.

V obratih je uveden osemurnik. Uprava sprejema tudi zunanja naročila, katerih izvršitev zaračunava po posebnih tarifah. Naročniki — sodni uslužbenci imajo ugodnejše tarife.

V času sezonskih del najemajo zunanji podjetniki in večji posestniki. Za vsakega se mora plačati dnevno po 10.50 Din in jim dajati tudi hrano, ki ne sme biti slabša od hrane za civilne kaznilniške delavce. Take skupine kaznjencev gredo na delo tudi v oddaljene kraje, kamor se vozijo po železnici. V kaznilnici se vračajo iz bližnjih posestev vsak teden, z oddaljenejših vsaka 2 meseca. Prihajajo ob sobotah in se v ponedeljek zjutraj zopet odpravljajo nazaj. Na zunanje delo, ali kakor pravijo na »prosto delo«, pridejo le zanesljivi kaznenci; navadno kmečki sinovi, ki so zaprti radi pobojev, težkih telesnih poškodb in podobnih, nekoristoljubnih zločinov.

20 do 25 kaznjencev zaposluje kaznilnica tudi na državnem posestvu pri Sv. Miklavžu blizu Hoč. Tu nameravajo po uvedbi irskega progresivnega sistema urediti posredni zavod za kaznence. Sem bi prišli taki, ki so prvič kaznovani in so v kaznilnici odesedeli že gotovo dobo kazni. Drugo bi odslužili v posrednem zavodu, a konec na pogojnem odpustu.

Posestvo, ki je bilo poprej pod agrarno reformo, a pozneje odkupljeno veleposestniku Scherbaumu, je vzorno urejeno in donša državi lepe dohodke. Nekoliko kaznjencev, večinoma mladostnih, je zaposlenih v hiši pri živinoreji, ki ima svoje hleve zunaj obzidja. Ti kaznenci opravljajo tudi vrtna in poljska dela okoli hiše.

V splošnem je živahnost dela v kaznilnici povoljna. Večina kaznjencev z zanimanjem opravlja svoj posel. Pasivne rezistence iz gole delavnosti se redko pojavijo. Tučtam kateri izjavi, da, ne bo delal, a navadno navede vzroke, potem katerih bi rad dosegel premestitev v drugo delavnico ali izpolnitev kake druge želje. Razume se, da intenziteta prisilnega dela ne more dosežati v vsakem oziru gnotnega prizadevanja svobodnih delovnih sil, vendar je uspeh zadovoljiv.

Dela oproščeni so bolni in hirajoči kaznenci, ki so deloma v bolniški oskrbi, deloma pa posejajo po ves dan na dvorišču, kjer tolčejo kamenje, ako hočejo. Ne sili jih nikdo.

Z odpustom iz kaznilnice se za marsikatero pobojšanega kaznenca

najhujše posledice zločina šele začno. Človeška družba namreč kaj lahkega srca nekoga izobči in ga pozabi; a vse polno predsodkov ima zoper ponovni sprejem izobčenca med tako zvani pošteni svet. Od hudodelstva zaznamovani, a spokorjeni obsojenci navadno na zemlji niso deležni obljube, ki jo je dal Kristus spokorjenim grešnikom, ko je rekel, da bo v nebesih večje veselje nad enim samim takim, kot nad devetdesetimi pravičnimi. V tem oziru je socijalni čut javnosti pomanjkljivo razvit. Prej bodo kazali s prstom na človeka in si pripovedovali: »Glejte ga, ta je tisti, ki je bil zaprt!« kakor da bi mu dali priliko, da si ustvari novo življenje, tako, kakršno je spoznal v šoli trpljenja za pravo, človeka vredno. In tako se zgodi, da zazija med družbo in odpuščenim kaznencem še večji prepad, zakaj izobčenec je postal zločinec morda slučajno, nepremišljeno, radi družinskih razmer, alkohola, afekta itd. Sedaj pa, ko vidi, da družba tega noče uvaževati, da mu odklanja vsako pomoč in ga kljub prestani kazni, spoznanju in pobožanju smatra še vedno za hudodelca, torej za manj vredno bitje od drugih ljudi, gre in v obupu zavrže vse dobre sklepe, vse nauke in vsó vzgojo, ki jo je sprejel v zavodu ter se zarioti zoper brezsrčno družbo in jame čisto premišljeno snovati maščevanje, s katerim hoče družbi izsiliti tisto, kar potrebuje, a česar mu družba noče prostovoljno in z uvidevanjem dati. Tako nastajajo novi zločini in »pobojšani« kaznenci se vračajo zopet v ječo.

Da se omili to mučno razmerje med javnostjo in odpuščenimi kaznenci in da se slednjim olajša povratek v svobodo, si je nadalo Mariborsko podporno društvo za odpuščene kaznence

plemenito nalogo, posredovati med javnostjo in bivšimi kaznenci ter odhajajočim obsojencem nuditi za prvi čas osvoboditve tudi materijelno podporo.

Društvo obstoja že od ustanovitve kaznilnice. Predseduje mu višji ravnatelj zavoda, a odbor je sestavljen po večini iz kaznilniških nameščenec. Večina paznikov je v društvu včlanjenih. Zadnja leta se vrše tudi kaznilniški koncerti pod pokroviteljstvom društva. Sredstva za izvajanje namena črpa društvo iz članarine, prostovoljnih prispevkov ob priliki koncertov in podpor, ki jih vsako leto zbira blaginik potom nabiralnih pol.

Odhajajoči, revni in pobojšani kaznenci prejemajo od društva denarno podporo ali pa oblačila, obutev, rokodelsko orodje in slično. Društvo jim nabavlja tudi razne dokumente in posreduje za službe.

Kakor karitativnost vobče, tako je materijalistična doba tudi to društvo stisnila v ozek delokrog. Javnost za take akcije ni veliko dostopna. Brezbrižnost za položaj bližnjega navezuje tudi odpuščene kaznence več ali manj na samopomoč, ki pa je radi prej navedenih razlogov lahko usodna. Najvažnejše vprašanje odpuščenega kaznenca je vprašanje zaposlitve. A to je, žal, tudi eno najaktualnejših socialnih vprašanj časa. Zato je umevno, da društvo v tem oziru ne more veliko storiti. Toda razvijajoči se čas bo morda nekoč tudi pri nas rešil ta problem na ta način, da bodo v državnih podjetjih dani eksistenčni pogoji za pošteno bodočnost odpuščenih kaznjencev. Seveda je potovanje na mesec danes gotovejša stvar od tako idealnih socialnih uredb.

(Dalje prihodnjič.)

Modri oglaševalci in oglaševalci v posredništvu in oglaševalski agenciji. Vse oglaševalske stroške plačajo: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zastopniki se iščejo! Vse oglaševalske stroške plačajo: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Snežni čevlji, galoše najboljših svetovnih znamk po brezkonkurenčnih cenah prodaja tudi na veliko Jos. Moravec, Maribor, Slovenska ul. 12. Najstarejša popravilnica za gumijevke. 1848

Rezila za brivske aparate, Gillette, Mer, Mond. Extra in vse brivske potrebščine nudi najugodnejše Drago Rosina, Maribor, Vetrinjska ulica 26. 1920

Velika izbira suknja za moške in ženske plašče od Din 50.— naprej pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. XX

Vozniki, za nagramozanje ceste Sv. Petra—Ložane se takoj sprejmejo. Vpraša se pri tvrdki Ubald Nassimbene, mestni stavbenik, Maribor, Vrtna ul. 12. 2125

Učenko sprejme gledališka krojačnica. 2123

Služkinja za vsako delo, pridna in poštena išče mesto. Naslov: Slovenska ulica 22. I. nad. dvorišče. — 2124

Električne inštalacije

popravlja, svetilke, likalnike, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Suha bukova drva, premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Baržun v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Solčno sobo oddam solidnemu gospodu pri samostojni gosp. Za Din 200 mesečno. Naslov v upravi »Večernika«. 2115

Sobo in črkoslikanje izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 1348

TAPETNIK

OSKAR WISTAN Maribor, Koroška ul. 4

se cenj. občinstvu najtopleje priporoča. — Izvršuje popravila tudi na domu.

Suhe gobe plačuje najvišje M. Geršak & Co. Ljubljana, Prečna ulica 4 (poleg mestne ljudske kopeli). Telefon 2329 1912

100 domačih šivilj za delo, trajajoče do februarja, se sprejme takoj. Vprašati v tovarni Škušek, Tržaška c. 8. 2094

Pletilni stroj 8x60 nov prodam. Vojašniška ulica 2, Maribor. — 2118

Oddam takoj meblirano sobo z dobro hrano. Naslov pove uprava »Večernika«. 2122

Singer šivalni stroj prodaja po zelo ugodni ceni Dariš, Gosposka ulica 28. dvorišče. 2104

Strojna pletarna sprejema delo na »Jackvard stroj«. — Ponudbe nasloviti na upravo »Večernika« pod »Jackvard«. 2117

Velurje za damske plašče, pliš, barbente, flanele kupite najceneje v manufakturni trgovini Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 5. 1991

VSI, KI SO SI ŽE IN VSI, KI SI ŠE NISO

ogledali bogate, izbirne zaloge

KRZNA

pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR KOROŠKA 9

naj se čim prej odločijo za nakup, kajti povpraševanje je veliko in najlepši komadi bodo kmalu razprodani. 1787

Zastopniki se iščejo!

Modna trgovina

ANTON PAŠ

Maribor, Slovenska ul. 4

Potrebščine za krojače in šivilje

plačuje najvišje

M. Geršak & Co.

Ljubljana, Prečna ulica 4

(poleg mestne ljudske kopeli). Telefon 2329 1912

Zivinozdravnik

IVAN ŠOŠTARIČ

naznanja, da se je preselil iz Maistrove ulice št. 6

Koserlevo ulico št. 42

pri novih vilah. 2120

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Kompletne moške zimske obleke Din 450.—

Kratka suknja s pristnim krznem ovratnikom „ 600.—

Otroški kostumi v vseh velikostih „ 160.—

Veletrgovina H. J. TURAD, Maribor, Aleksandrova cesta 7